

TGAU

LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 1: BARDDONIAETH

HAEN SYLFAENOL

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

1¼ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 8 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Un cwestiwn gorfodol ar farddoniaeth sydd ar y papur hwn.

Ni chaniateir defnyddio geiriaduron.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae 40 marc am y cwestiwn cyfan. Dangosir y marc mewn cromfachau ar ddiwedd y cwestiwn.

Bydd trefn a chywirdeb eich ysgrifennu yn cael ei ystyried yn rhan o'r asesiad.

1. Darllenwch y **ddwy** gerdd ganlynol yn ofalus.

Yn y cerddi, mae'r beirdd yn rhoi darlun o ddinas i ni.

Ysgrifennwch am y **ddwy** gerdd gan ddangos sut maen nhw'n **debyg** neu'n **wahanol**.

Dylech wneud hyn drwy:

- ysgrifennu am gynnwys y ddwy gerdd yn eich geiriau eich hun er enghraifft
  - *Pa fath o ddarlun o ddinas mae'r ddau fardd yn ei roi ni?*
  - *Beth mae'r cerddi'n ei ddweud amdanom ni fel pobl?*
  - *Ydy bywyd y ddinas wedi newid o gwbl dros y blynyddoedd?*
- edrych ar y ffordd mae'r beirdd wedi ysgrifennu'r cerddi gan chwilio am **o leiaf bedair** nodwedd arddull/mesur a dweud pam maen nhw'n effeithiol
- nodi pa un o'r ddwy gerdd apeliodd fwyaf atoch chi gan roi rhesymau dros eich barn.

Wrth ateb, cofiwch **ddyfynnu'n briodol a chyfeirio at enghreifftiau penodol** i gefnogi'ch sylwadau.

[40]

Tai Unnos

Sbwriel oes yr iâ oedd y cerrig llyfnion
orweddai'n flêr hyd lannau'r afon:

sbarion a shafins cŷn a morthwyl y rhewlif
a siapodd pob dyffryn ganrif wrth ganrif:

ac â'r sbwriel cododd ein cyndeidiau'n ddyfal
fwthyn clyd yn nhro'r afon, ar seiliau petryal;

gosod carreg ar garreg rhwng gwyll a gwawr,
a chynnau tân cyn i'r landlord dynnu'r cyfan i lawr;

hawlio darn o dir a'i godi'n aelwyd
drwy nerth bôn braich troi llafur yn freuddwyd:

ar lannau traffyrdd y dinasoedd llwydion,
ac yng nghesail concriid swyddfeydd gweigion,

dan bontydd ffyrdd osgoi, mewn meysydd parcio mae rhai
yn eu dyblau heno hefyd wrthi'n codi tai,

rhoi trefn ar sbwriel dan y sêr,
hawlio darn o dir â bocsys cardbord blêr.

Iwan Llwyd

Prifddinas Caerdydd yn Dihuno

Bore yn pesychu,
ac mae hi'n bwrw glaw;
dinas yn ymysgwyd
am naw.

Siopau'n agor llygaid,
stryd yn ymestyn braich,
pobl megis chwilod
dan faich.

Ceir yn dechrau deffro,
llenwi'r ffyrdd fel gwaed.
Sbwriel ar y pafin
dan draed.

Afon yn ei gwely
hen wraig yn mynd drwy'r dre
prynu rhywbeth blasus
i de.

Swyddfeydd yn *dadebru
i fod yn rhan o'r sioe.
Popeth yn gyfarwydd
fel ddoe.

*dihuno/deffro

Mihangel Morgan